

ideeën voor een plek

Advies natuurwaarden Westeinde 487 en
omgeving te Vriezenveen

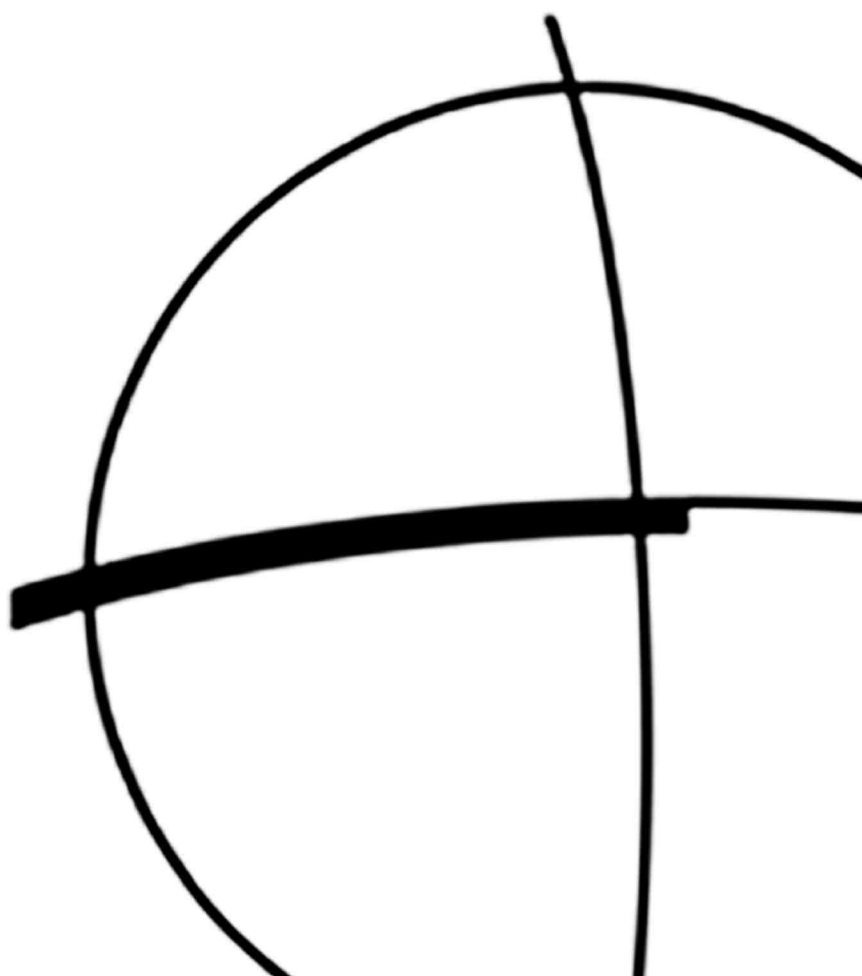
Advies natuurwaarden Westeinde 487 en
omgeving te Vriezenveen

Inhoud:

Rapport en bijlagen

24 november 2008

Projectnummer 255.00.03.39.11

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	5
2	Inleiding	7
2.1	Procedure en wetgeving	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Beschrijving van het plangebied	13
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	15
4.2.1	Vaatplanten	16
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	17
4.2.3	Zoogdieren - overige	18
4.2.4	Vogels	19
4.2.5	Amfibieën	20
4.2.6	Reptielen	20
4.2.7	Vissen	21
4.2.8	Dagvlinders	21
4.2.9	Libellen	22
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	22
5	Conclusie	23
5.1	Gebiedsbescherming	23
5.2	Soortenbescherming	23
6	Bronnen	27
6.1	Veldbezoek	27
6.2	Media	27
6.3	Literatuur	27

Bijlagen

Samenvatting

Aanleiding onderzoek ^{1.1}

De gemeente Twenterand heeft plannen om drie vrijstaande woningen in de typische Vriezenveense nederzettingenvorm aan Westeinde 487 te realiseren. Het plangebied is het perceel waar tot voor kort onder meer een gymzaal en peuterspeelzaal gevestigd was. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

Soortenbescherming ^{1.2}

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortgroepen is in onderstaande tabel aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap er genomen dient te worden.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet.

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Veldmuis, egel	Geen, vrijstelling
Vogels	Algemene soorten van dorp en stad; mogelijk een enkele rode lijstsoort	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Gewone pad, bruine kikker	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

Gebiedsbescherming ^{1.3}

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het plange-

bied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken. In het kader van de WRO zal de gemeenteraad hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de EHS (Ecologische hoofdstructuur) niet in strijd met het streekplan Overijssel 2000+.

Inleiding

2

Procedure en wetgeving ^{2.1}

Ten behoeve van een bestemmingsplanprocedure ex artikel 3.2.3 van de Wet ruimtelijke ordening voor Westeinde 487 en omgeving te Vriezenveen in de gemeente Twenterand is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortbescherming en gebiedsbescherming).

Soortenbescherming ^{2.2}

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

ZORGPLICHT

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 7).

1. Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
2. Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
3. Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrictlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').

Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

BIJLAGE IV SOORTEN

De soorten die in het kader van de Europese Habitatrictlijn geplaatst zijn op de bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna), zijn als gevolg hiervan in Nederland in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen als streng beschermde soort. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzien echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Dat aspect moet daarom zolang de Flora- en faunawet niet is aangepast, expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan.

In het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening zal de gemeenteraad die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet uiteraard op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS 23 augustus 2006 200600506/1) kunnen worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 7). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

G e b i e d s b e s c h e r m i n g ^{2.3}

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit Ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde Natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als Natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of de ingreep negatieve effecten kan hebben. Hiervoor

NATUURBESCHERMINGSWET

wordt via een voortoets onderzocht of de ingreep negatieve effecten of significant negatieve effecten kan hebben. Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatieve effecten zijn, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor drie gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn er 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta. De definitieve aanwijzing van de overige 116 gebieden volgt hierna. De procedure voor de resterende 43 gebieden start in 2008. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Overijssel 2000+, geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In juli 2007 is door rijk en provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder anderen een beoordelingskader

gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t p l a n g e b i e d

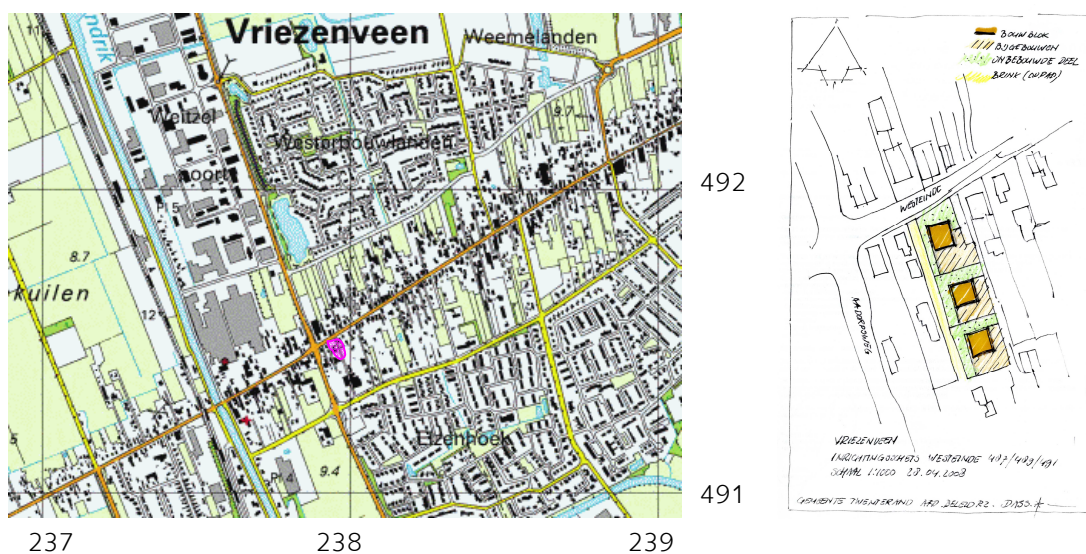
3

Vriezenveen is na 1364 ontstaan in de tijd dat er veel veen werd gewonnen. Het deels nog levende hoogveencomplex Engbertsdijksvenen met zijn zeldzame flora en fauna herinnert hier nog aan. Nu kenmerkt het dorp zich door een 6,2 km lange dorpsstraat. Uit de Historische atlas is op te maken dat de bebouwing rond 1900 was beperkt tot bebouwing direct langs deze dorpsstraat. Het huidige plangebied was toen ook al bebouwd terrein. Tussen 1955 en 1996 zijn ten zuiden van het plangebied nieuwe wijken aangebouwd.

HISTORIE

Het plangebied ligt aan het Westeinde en wordt aan de west-, oost- en zuidzijde begrensd door bebouwing. Het terrein is een braakliggend perceel met vier grote bomen in de zuidoostelijke hoek van het perceel. De huizen aan de westzijde worden door een oppad van klinkers en een haag gescheiden van het plangebied. De huizen aan de zuid- en oostzijde zijn omgeven door een tuin en begrensd met een haag. In het noordoosten van het plangebied is een hoek uit het perceel, hier staat een vrijstaande woning (zie tekening plannen). Achter deze woning en in het plangebied staan pallets met bakstenen. Het plangebied wordt begraasd door een pony. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en een schets van de toekomstplannen.

HUIDIGE SITUATIE

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen). Rechts een schets van toekomstige plannen.

BODEM EN WATER

De bodemsamenstelling en grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Het terrein van het plangebied is niet gekarteerd. Volgens de bodemkaart bestaat de bodem in de omgeving, ter hoogte van het plangebied, uit Moerige podzolgronden met een moerige bovenlaag. Zowel ten zuiden als ten noorden van Vriezenveen gaat het om afgegraven gronden (veenontginning).

Gezien de ligging tussen bebouwing met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

PLANNEN

Het plangebied zal worden ingevuld met drie vrijstaande woningen die op de typische Vriezenveense wijze achter elkaar zijn geprojecteerd. Tussen de woningen wordt een forse afstand aangehouden. Er blijft voldoende ruimte beschikbaar voor tuin en bijgebouwen. De woningen worden aan de westkant ontsloten middels het in Vriezenveen gangbare oppad. Langs het perceel wordt ruimte gevonden voor opgaande beplanting.

Plangebied vanuit zuidzijde Plangebied vanuit noordzijde

B e s c h e r m d e g e b i e d e n 4.1

Het dichtstbijzijnde gebied dat is beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet betreft Engbertsdijksvenen (Habitat- en Vogelrichtlijngebied). Dit hoogveengebied ligt op bijna 4 km ten noordoosten van het plangebied.

De Provinciale Ecologische Hoofdstructuur ligt op ongeveer 2 km ten noorden van het plangebied. Het gaat hierbij om het gebied Het Veeschap. Dit gebied bestaat uit bosgebiedjes met enkele kleine heidegebieden.

Deze beschermde gebieden liggen op een dusdanige afstand van het plangebied en al gescheiden hiervan door bebouwing en infrastructuur, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het Streekplan Overijssel 2000+.

INVENTARISATIE

EFFECTEN

S o o r t e n o n d e r z o e k 4.2

Het plangebied ligt in het kilometerhok¹ 237-491 en in uurhok¹ 28-24. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (Tabel B) en gegevens van Provincie Overijssel. Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen, broedvogels, vissen en libellen.

De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het waarnemingenoverzicht 2007 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig

LIGGING

BESTAANDE INFORMATIE

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

uit het Waarnemingenverslag 2008 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de internetsite www.waarneming.nl, geraadpleegd. Op deze site worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde site wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (13 augustus 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:237 / Y:491							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			4	goed	-	1991-2006
Mossen			0	0	redelijk		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					slecht		1991-2006
Zoogdieren					niet onderzocht		1996-2006
Broedvogels		40		7	goed	0%	1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën					niet onderzocht		1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders					redelijk	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					matig		1980-2005
Libellen					matig		1992-2006
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1992-2006

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

*** Legenda**

FF = Flora- en faunawet lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrictlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
 (#) = tevens meetnetgegevens verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een **toelichting** op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

VELDWERK

Het plangebied is begin augustus 2008 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen en de beschikbare gegevens is van bijna alle groepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van de soorten in het gebied.

Vaatplanten 4.2.1

GEGEVENS

Het kilometerhok is volgens Het Natuurloket goed onderzocht waarbij in het kilometerhok twee tabel 1-soorten bekend zijn en vier rode lijstsoorten. Gedetailleerde soortgegevens zijn niet opgevraagd, aangezien het een locatie te midden van bebouwing betreft dat recent braak is te komen liggen. Bij de provincie Overijssel zijn geen beschermde soorten bekend uit het kilometerhok. Het veldbezoek geeft samen met de gegevens een voldoende beeld voor dit onderzoek.

Het plangebied is een droog grasland op voormalig bebouwde zandgrond, met onder andere soorten als gewone paardenbloem, witte klaver en pitrus. Op kale zandvlakken staan pioniersoorten als uitstaande melde en perzikkruid. In de zuidoostelijke hoek van het plangebied staan vier oude bomen met een diameter van 70 tot 120 cm. Het betreft hier twee elzen en twee essen. De waarnemingen van beschermde soorten en rode lijstsoorten zullen waarschijnlijk afkomstig zijn uit veen- en heidegebieden rondom het dorp.

INVENTARISATIE

Er zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten waargenomen in het plangebied.

EFFECTEN

Zoogdieren - vleermuizen 4.2.2

De gegevens zijn afkomstig van de atlas De Zoogdieren van Overijssel. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van kilometerhokken in de periode van 1988 tot 1998. Daarnaast zijn er bij provincie Overijssel gegevens bekend uit het kilometerhok uit de periode na 1990. Gezien de ligging van het plangebied en het huidige en beoogde gebruik geven deze gegevens in combinatie met het veldbezoek een redelijk beeld van de voorkomende vleermuizen en hun gebiedsfuncties.

GEGEVENS

Uit het kilometerhok zijn volgens de atlas vier soorten bekend, namelijk laatvlieger, gewone dwergvleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Uit de provinciale gegevens is in het kilometerhok alleen een waarneming van dwergvleermuis bekend. Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB 2004 en tabel IV van de Habitatrichtlijn. In het plangebied staan vier bomen die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen (zie foto). Er staan geen gebouwen in het plangebied. Het plangebied is mogelijk een onderdeel van het jachtgebied van laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Gewone grootoorvleermuis geeft de voorkeur aan beschutting van bomen en zal niet in het plangebied foerageren. Het plangebied biedt ook geen geschikt jachtgebied voor meervleermuis.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingsplannen zullen geen foerageergebieden van vleermuizen worden aangetast. Nieuwe bebouwing biedt eventueel mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De vier oude bomen zouden als verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen dienen. Indien er plannen zijn om deze bomen te verwijderen, dient er een vervolgonderzoek naar het gebruik door vleermuizen plaats te vinden.

EFFECTEN

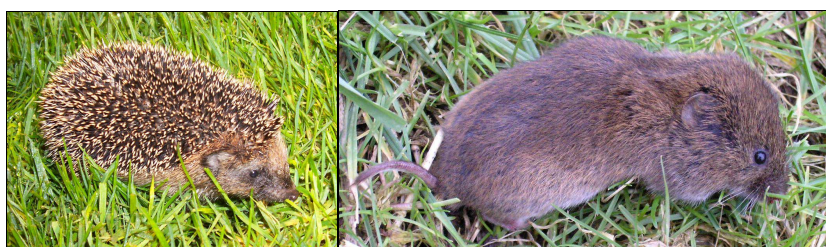

Bomen in het plangebied, met los hangende schors. Geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen

Zoogdieren - overige ^{4.2.3}

GEGEVENS

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1970 tot 1988. Tevens zijn gegevens afkomstig uit de atlas De Zoogdieren van Overijssel. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van kilometerhokken uit de periode van 1970 tot 1998. Daarnaast zijn er gegevens bij provincie Overijssel bekend uit het kilometerhok uit de periode na 1990. De gegevens zijn redelijk recent en compleet, in combinatie met het veldbezoek, geven ze een goed beeld voor deze soortengroep.

Egel

Veldmuis

INVENTARISATIE

Uit het kilometer- en het uurhok zijn 21 soorten bekend, waarvan één tabel 2-soort (steenmarter) en één tabel 3-soort (boommarter, zie bijlage 2). De waarneming van boommarter is zeer oud. Mogelijk is de waarneming afkomstig van de begraafplaats die omgeven is door een houtsingel. Er zijn geen gebouwen in het plangebied die een verblijfplaats kunnen bieden aan steenmarter, wezel en bunzing. De begroeiing in het braakliggende plangebied biedt geschikt biotoop voor soorten zoals egel en veldmuis. Door de aard en ligging van het terrein worden soorten als gewone bos-

spitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, bosmuis, haas en konijn worden, niet in het plangebied verwacht.

Door de werkzaamheden kunnen enkele rust- en verblijfplaatsen worden verstoord en mogelijk enkele individuen worden gedood van veldmuis, veldspitsmuis en egel (allen tabel 1). Deze soorten worden hierdoor niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen alle onder de vrijstellingsregeling. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis.

EFFECTEN

Vogels ^{4.2.4}

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok slecht is onderzocht op broedvogels en watervogels zijn niet onderzocht. Gezien de ligging van het plangebied, te midden van bebouwing, kan hier worden volstaan met de gegevens van de landsdekkende broedvogelatlas (1998-2000). Deze gegevens zijn verzameld per uurhok en daarmee niet erg gedetailleerd. Ze zijn wat verouderd, maar zeer compleet. De gegevens geven, gezien de aard van het terrein, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 90 soorten bekend (zie bijlage 3). Hieronder bevinden zich 24 rode lijstsoorten. Gezien de ligging in de bebouwde kom, komen de meeste van deze waargenomen soorten elders in het uurhok voor. Het plangebied biedt slechts broedgelegenheid aan een beperkt aantal en niet-kritische soorten. De oude bomen in het plangebied zouden broedplaatsen kunnen bieden aan zomertortel en enkele algemene soorten. In de rommelige hoekjes en hagen van de tuinen kan een enkele algemene soort tot broeden komen, zoals merel en winterkoning.

INVENTARISATIE

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels.

In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende vogels die in de hagen of het braakterrein vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als vink en verschillende mezen.

OVERWINTERENDE VOGELS

Door de werkzaamheden kan een enkele soort worden verstoord en een enkele broedplaats worden vernietigd. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

EFFECTEN

Doordat in de nieuwe situatie ruime tuinen aangelegd worden, kan er meer groen aan gebracht worden, en kan nieuwe broedgelegenheid ontstaan voor enkele algemene soorten.

Amfibieën ^{4.2.5}

GEGEVENS

De gegevens zijn afkomstig van Het Natuurloket en het waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. Op die kaarten is de verspreiding van amfibieën weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1997 tot en met 2006. Volgens Het Natuurloket is het gebied niet onderzocht. Vanwege de ligging en de aard van het terrein geeft het veldbezoek echter een voldoende beeld voor dit vooronderzoek.

INVENTARISATIE

Het waarnemingenoverzicht geeft geen melding van amfibieën in het uurhok.

Het is evenwel mogelijk dat algemene soorten als gewone pad en bruine kikker in het plangebied voorkomen. Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of in holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad vertoont dit gedrag en leeft mogelijk in het plangebied.

Bruine kikker

Gewone pad

EFFECTEN

Door de werkzaamheden kunnen mogelijk enkele rust- en verblijfplaatsen en mogelijk een voortplantingsplaats van gewone pad en bruine kikker worden aangetast. Deze soorten vallen onder de vrijstellingsregeling en worden door de ontwikkelingen niet in hun voortbestaan bedreigd.

Reptielen ^{4.2.6}

GEGEVENS

De gegevens zijn afkomstig van Het Natuurloket en het waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1997 tot en met 2006. De gegevens zijn actueel, maar volgens Het Natuurloket niet onderzocht. Gezien de aard van het plangebied, geven deze gegevens in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor het plangebied.

Het Natuurloket geeft aan dat er één tabel 1-soort in het kilometerhok voorkomt. Uit de uurhokgegevens blijkt het om een waarneming van levendbarende hagedis te gaan (bijlage 4). Deze soort komt mogelijk voor in de heidegebieden in het uurhok. Het is zeer aannemelijk dat het plangebied geen geschikt biotoop biedt voor deze soort.

INVENTARISATIE

Door de realisatie van de nieuwe woningen zullen geen negatieve effecten voor reptielen optreden.

EFFECTEN

Vissen 4.2.7

Er is geen water in het plangebied aanwezig en zijn er dus ook geen beschermde soorten of rode lijstsoorten in het plangebied aanwezig.

Dagvlinders 4.2.8

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok goed is onderzocht op dagvlinders in periode 1995-2006. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van dagvlinders weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006. Daarmee zijn er voldoende recente gegevens beschikbaar en lijken ook meer dan volledig. Samen met het veldbezoek is er voldoende beeld ontstaan voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 29 soorten bekend (zie bijlage 5), waaronder de drie rode lijstsoorten heideblauwtje, koninginpage en bruine vuurvlieder. De naburige heideterreinen zijn het leefgebied voor heideblauwtje en bruine vuurvlieder. Koninginpage is een zeldzame zwerver en komt in principe niet tot voortplanting in Nederland. Voor deze soorten is geen geschikt biotoop aanwezig in het plangebied. Algemene soorten van grasland zoals kleine vos en klein koolwitje kunnen hier wel voorkomen.

INVENTARISATIE

Klein koolwitje

Kleine vos

Mogelijk zal een klein deel van het leefgebied van vlinders verloren door de ontwikkelingsplannen. Door de aanleg van nieuwe tuinen kunnen echter geschikte biotopen voor vlinders worden gecreëerd.

EFFECTEN

Libellen ^{4.2.9}

GEGEVENS Het Natuurloket geeft aan dat libellen niet onderzocht zijn in de periode 1992-2006. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit het waarnemingenverslag 2007 van de Vlinderstichting. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van libellen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006.

Deze gegevens zijn redelijk recent, echter niet gedetailleerd, maar lijken meer dan compleet voor het plangebied. Ze geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld.

INVENTARISATIE Uit het uurhok (zie bijlage 6) zijn 20 soorten bekend. Er zijn geen rode lijst of beschermde soorten bekend. Door afwezigheid van water, biedt het plangebied geen voortplantingsplaats voor libellen soorten. Het plangebied wordt hooguit door zwervende libellen wel eens gebruikt als jachtgebied. Het gaat dan om soorten als paardenbijter en steenrode heidelibel.

EFFECTEN Door de ontwikkelingsplannen zullen geen beschermde soorten of rode lijstsoorten worden bedreigd.

Overige ongewervelde soorten ^{4.2.10}

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Voorkomen van deze soort in het plangebied is niet waarschijnlijk. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie

5

Gebiedsbescherming ^{5.1}

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Overijssel 2000+.

Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken. In het kader van de WRO zal de gemeenteraad hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1).

Soortenbescherming ^{5.2}

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Van alle soorten is een voldoende beeld ontstaan door het veldbezoek en de overige gegevens. Nader onderzoek is niet nodig.

NADERE INVENTARISATIE

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

NIET BEDREIGDE WAARDEN

- vaatplanten;
- overige zoogdieren;
- vleermuizen;
- amfibieën;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Er broedt mogelijk een enkele water- of weidevogel in en rond het plangebied. Desalniettemin kan er in dit plangebied van uit worden gegaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.

Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>

ONTHEFFINGEN

In het plangebied komen geen soorten voor, waarvoor ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien er plannen zijn de oude bomen te kappen, dient er nader onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden.

AANBEVELINGEN

Vleermuizen en vogels

Bij de bouw van woningen kan worden gedacht aan 'vleermuisvriendelijke' bouw, bijvoorbeeld met een toegankelijke (dubbele) spouw of ruimte onder het dak. Door het plaatsen van nestkasten, vleermuisdakpannen en -stenen kunnen extra zomerverblijfplaatsen worden gecreëerd. Tevens kan

de vogelpopulatie worden gestimuleerd door het aanbrengen van nestkasten, nesteldakpannen of neststenen in de beoogde nieuwbouw.

Algemeen

Bij de ingrepen in het terrein moet zo worden gewerkt dat dieren kunnen vluchten naar andere gebieden. Door waar dat beheertechnisch mogelijk is niet te veel groen op te ruimen en takken en bladeren te laten liggen binnen het terrein zullen veel dieren, zoals wezel, hermelijn en egel, schuilplaatsen kunnen vinden en kan de biodiversiteit vrij eenvoudig worden verhoogd.

Verder is het bevorderen van mantel- en zoomvegetaties met bloem-, bes- en zaaddragende inheemse soorten bevorderlijk voor de insecten en vogelbevolking en daarmee voor de stand van andere vogelsoorten, vleermuizen en amfibieën.

Bronnen

6

Veldbezoek 6.1

Het gebied is op 14 augustus 2008 door mevrouw drs. R.M. Veeneklaas en de heer drs. R.G. Meijer bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een zonnige dag met een maximumtemperatuur van 20°C en een matige zuidwestenwind.

Media 6.2

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren.
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna.
- www.soortenbank.nl, informatie over duizenden verschillende soorten dieren, planten en paddenstoelen die in Nederland voorkomen.
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers verzameld zijn.
- <http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/groenloket/groenloket.html>, overzichtkaarten beschermde gebieden van Overijssel.

Literatuur 6.3

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 28 West Almelo, Wageningen 1983.
- Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000, 3 Oost-Nederland 1851-1855. Groningen, 1990.
- Atlas van Topografische Kaarten, Nederland 1955-1965. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer 2007.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.

- Broekhuizen, S, B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera, Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH., Westra, T. 2003. Nederlandse ecologische flora. KNNV Uitgeverij & IVN - Nederland, Haarlem.

B i j l a g e n

1. Vleermuizen
2. Overige zoogdieren
3. Amfibiën
4. Broedvogels
5. Vlinders
6. Libellen
7. Codes Rode lijst
8. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Vleermuizen in het kilometerhok 237-491 in en rond het plangebied (atlas Overijssel)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	237-491			
Gewone dwergvleermuis	x			Tabel 3 (bijlage IV)
Gewone grootoorvleermuis	x			Tabel 3 (bijlage IV)
Laatvlieger	x			Tabel 3 (bijlage IV)
Meervleermuis	x			Tabel 3 (bijlage IV)

Bijlage 2. Overige zoogdieren in het kilometerhok 237-491 en in het uurhok 28-24 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	237-491	28-24		
Amerikaanse nerts		x		
Boommarter		x	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Bosmuis		x		Tabel 1
Bospitsmuis		x		Tabel 1
Bruine rat		x		
Bunzing		x		Tabel 1
Dwergspitsmuis		x		Tabel 1
Egel	x	x		Tabel 1
Haas	x	x		Tabel 1
Hermelijn		x		Tabel 1
Huisspitsmuis		x		Tabel 1
Konijn	x	x		Tabel 1
Mol		x		Tabel 1
Muskusrat		x		
Ree		x		Tabel 1
Steenmarter	x			Tabel 2
Tweekleurige bosspitsmuis		x		Tabel 1
Veldmuis		x		Tabel 1
Vos		x		Tabel 1
Wezel		x		Tabel 1
Woelrat		x		Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 3. Amfibieën in het uurhok 28-24 in en rond het plangebied (RAVON-site)

Nederlandse naam	Waarneming		RL 2004	Beschermingsregime
	2001-2005	2006		
Zandhagedis	x		KW	Tabel 3 (bijlage IV)

**Bijlage 4. Broedvogels in het uurhok 28-24 in en rond het plangebied
(atlas)**

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	z		Vogels
Boerenzwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	z		Vogels
Boomklever	z		Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boompieper	w/z		Vogels
Boomvalk	z	KW	Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Bosuil	z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fluiter	w		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	w		Vogels
Gekraagde roodstaart	z		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	z		Vogels
Glanskop	z		Vogels
Goudhaantje	w/z		Vogels
Goudvink	m		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groene Specht	z	KW	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	z	GE	Vogels
Havik	m		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huisbus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Keep	w		Vogels
Kerkuil	z	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Bonte Specht	z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z		Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Koolmees	w/z		Vogels
Kuifeend	w		Vogels
Kuifmees	w/z		Vogels
Kwartel	w		Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	z		
Oeverloper	z	GE	Vogels
Patrijs	z	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Ransuil	z	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Soepeend	w/z		
Sperwer	z		Vogels
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Steenuil	z	KW	Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenvalk	z		Vogels
Tuinfluitier	w/z		Vogels
Tureluur	z	GE	Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Wielewaal	z	KW	Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Wintertaling	w	KW	Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertortel	z	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Mees	m		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwarte Specht	w		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 5. Vlinders in het uurhok 28-24 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1990-2000	2002-2006		
Argusvlinder	x	x		
Atalanta	x	x		
Bont zandoogje	x	x		
Boomblauwtje	x	x		
Bruin zandoogje	x	x		
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder	x	x		
Eikenpage	x			
Geelsprietdikkopje	x	x		
Gehakkelde aurelia	x	x		
Gele luzernevlinder	X			
Groentje	X	X		
Groot dikkopje	x	x		
Groot koolwitje	x	x		
Heideblauwtje	x		KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Hooibeestje	x	x		
Icarusblauwtje	x	x		
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvlinder	x	x		
Koevinkje	x	x		
Koninginnenpage	x	x	GE	
Landkaartje	x	x		
Oranje zandoogje	X	X		
Oranjetipje	x	x		
Zwartsprietdikkopje	x	x		

Bijlage 6. Libellen in het uurhok 28-24 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Azuurwaterjuffer		x		
Blauwe breedscheenjuffer	x			
Blauwe glazenmaker		x		
Bruinrode heidelibel		x		
Geelvlakheidelibel		x		
Gewone oeverlibel	x			
Grote keizerlibel	x			
Kleine roodoogjuffer	x			
Lantaarntje	x	x		
Metaalglanslibel	x			
Paardenbijter		x		
Platbuik	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Steenrode heidelibel	x			
Tengere grasjuffer		x		
Variabele waterjuffer	x			
Viervlek	x	x		
Vuurjuffer		x		
Watersnuffel	x			
Weidebeekjuffer	x	x		
Zwarte heidelibel	x			

Bijlage 7. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 8. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of

verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

C o l o f o n

Opdrachtgever

Gemeente Twenterand

Contactpersoon

De heer J. Schepers

Rapport

BügelHajema Adviseurs

Fotografie

BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

Mevrouw drs. H.H. Kerperien

BügelHajema Adviseurs

Supervisie

De heer ir. J.A. Haarsma

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

255.00.03.39.11

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
Telefoon: (0592) 31 62 06
Telefax: (0592) 31 40 35
E-mail: assen@bugelhajema.nl
www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort